

Propozycje aktywności dla osób o różnych typach inteligencji

Typ inteligencji	Jak osoby o tym typie inteligencji najlepiej się uczą?	Jakie aktywności można im zaproponować?
Inteligencja językowa	Osoby z wysoką inteligencją językową najlepiej uczą się poprzez czytanie, pisanie, rozmowy, analizę tekstów i zabawy słowne . Lubią bawić się językiem, tworzyć narracje i argumentować.	• pisanie listów i blogów, prowadzenie dzienników • gry typu „Skojarzenia” – łączenie słów w grupy tematyczne • kalambury językowe • symulacje sytuacyjne – (np. „Jesteś dziennikarką/dziennikarzem - przeprowadź wywiad z postacią historyczną”). • teatr i dramatyzacja – inscenizowanie fragmentów książek, tworzenie własnych scenariuszy • improwizacja – np. „Wymyśl historię, używając tylko pięciu losowych słów”
Inteligencja logiczno-matematyczna	Osoby z inteligencją logiczno-matematyczną najlepiej uczą się poprzez rozwiązywanie problemów, analizę danych, eksperymentowanie i logiczne strukturyzowanie informacji . Warto stosować metody interaktywne, wymagające myślenia analitycznego i dedukcyjnego.	• eksperymenty myślowe – rozważanie różnych scenariuszy i ich konsekwencji (np. „Co by się stało, gdyby...”) • zastosowanie tabel i diagramów (np. diagramy przyczynowo skutkowe – analiza powiązań między zdarzeniami) • rozbijanie problemu na mniejsze części – np. metoda problem-solution (zidentyfikuj problem, podziel go na kroki, znajdź rozwiązanie) • gry strategiczne – np. szachy, sudoku, kostka Rubika, zagadki logiczne • escape room – rozwiązywanie zagadek matematycznych w ograniczonym czasie
Inteligencja muzyczna	Osoby o inteligencji muzycznej najlepiej przyswajają wiedzę, gdy mogą stłuchać, śpiewać, tworzyć i angażować rytm . Warto wpleść w naukę muzykę, nagrania, rytmiczne powtórzenia i kreatywne projekty dźwiękowe , aby zmaksymalizować ich potencjał.	• śpiewanie, tworzenie lub słuchanie piosenek, które pomagają zapamiętać informacje • pisanie piosenek lub rymowanek podsumowujących zajęcia • improwizacja dźwiękowa do interpretacji tekstów literackich czy wydarzeń historycznych itp. • tworzenie nowych wersji tekstów do znanych melodii z treściami edukacyjnymi

		• tworzenie układów choreograficznych do tematów zajęć (np. „taniec planet” w astronomii)
Inteligencja ruchowa	Osoby z wysoką inteligencją ruchową (kinestetyczną) najlepiej uczą się przez działanie, ruch i doświadczenie fizyczne . Mają świetną koordynację, dobrą pamięć mięśniową i lubią angażować ciało w proces nauki.	• gry terenowe (np. podchody edukacyjne, scavenger hunt, escape room) • ćwiczenia symulacyjne (np. odtwarzanie scen z ważnych wydarzeń historycznych) • improwizacja i teatralne odgrywanie sytuacji (np. symulacja debaty politycznej, odgrywanie scen z książek) • nauka przez rzeźbienie i budowanie (np. glina, LEGO, modelowanie przestrzenne) • łączenie języka i ruchu (np. odgrywanie scenek do nowych słów w innym języku)
Inteligencja przestrzenna	Osoby z wysoką inteligencją przestrzenną najlepiej uczą się poprzez obrazy, wizualizacje, mapy myśli, modele 3D, układanki i eksperymenty związane z przestrzenią. Lubią tworzyć, analizować kształty i wzory oraz wyobrażać sobie obiekty w różnych perspektywach.	• mapy myśli i diagramy – organizowanie informacji w formie graficznej • tworzenie modeli z klocków LEGO, gliny, papieru lub druku 3D – np. budowanie modeli geograficznych, architektonicznych, historycznych • badanie przestrzeni – np. analiza planów miast, porównanie układu ulic, rozpoznawanie wzorów w architekturze • wykorzystywanie map i GPS – nauka poprzez orientację w terenie • escape roomy i zagadki przestrzenne (wymagają wyobraźni i myślenia logicznego)
Inteligencja interpersonalna (społeczna)	Osoby z wysoką inteligencją interpersonalną uczą się najlepiej poprzez interakcje społeczne, pracę w grupie, rozmowy, debatowanie oraz angażowanie się w działania zespołowe . Lubią pracować z innymi , wyrażają emocje i dobrze odczytują intencje oraz uczucia ludzi.	• zespołowe projekty edukacyjne • rozwiązywanie problemów w grupach (np. analiza przypadków i tworzenie strategii) • wspólne burze mózgów – generowanie pomysłów w zespole • współpraca ze społecznością lokalną • zadania wymagające współdziałania (np. budowanie konstrukcji z ograniczonych zasobów w grupach)
Inteligencja intrapersonalna	Osoby z wysoką inteligencją intrapersonalną uczą się najlepiej	• dziennik myśli i refleksji (zapisywanie przemyśleń na temat nauki i emocji)

	samodzielnie, poprzez refleksję, introspekcję oraz analizę własnych doświadczeń i emocji. Lubią samotną pracę, głębokie przemyślenia i rozwijanie samoświadomości.	• dziennik rozwoju osobistego (refleksja na własnym uczeniu się, mocnymi stronami itp.) • ćwiczenia mindfulness (techniki oddechowe, relaksacja) • pisanie listów do siebie – np. „Jak dziś postrzegam ten temat? Jak będę go widzieć za rok?”. • wewnętrzne rozmowy – np. zadawanie sobie pytań i szukanie odpowiedzi
Inteligencja przyrodnicza	Osoby z wysoką inteligencją przyrodniczą najlepiej uczą się poprzez bezpośredni kontakt z naturą, eksperymentowanie, obserwację i analizę rzeczywistych problemów środowiskowych. Kluczowe jest łączenie nauki z działaniem, co pozwala im lepiej zrozumieć i poczuć się częścią świata przyrody.	• zajęcia na świeżym powietrzu, w parkach, lasach, ogrodach botanicznych • obserwacja zwierząt, roślin, pogody, ekosystemów w ich naturalnym środowisku (np. z wykorzystaniem aplikacji do rozpoznawania roślin i zwierząt jak PlantNet, Seek by iNaturalist) • podchody edukacyjne z zagadkami dotyczącymi fauny i flory • tworzenie innowacyjnych projektów np. „Jak ograniczyć plastik w szkole?” • tworzenie opowieści i bajek z ekologicznym przesłaniem

Materiały:

1. Howard Gardner, „Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce”, Wydawnictwo MT Biznes, 2009.
2. Ivan Illich, „Odszkołnić społeczeństwo”, Wydawnictwo: Fundacja Bęc Zmiana, 2020.